

Studiju virzienu novērtēšanas ekspertu skatījums uz neformālās izglītības un profesionālās pieredzes atzīšanas praksi augstskolās un koledžās

Jolanta Silka
*Akadēmiskās informācijas centra/
Augstākās izglītības kvalitātes aģentūras
vadītāja vietniece*
25.10.2018

2015. gada 14. jūlija MK noteikumi Nr. 407 «Augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditācijas noteikumi»

MK noteikumu Nr. 407 10. pielikums

Spēkā līdz 2017. gada 1. novembrim

10. Pielikuma daļas «Studiju programmas novērtējums»

11. punkts: Vai ir iespēja atzīt iepriekš iegūto neformālo izglītību un profesionālo pieredzi un tā tiek izmantota?

Studiju virzienu akreditācija 2016.-2017.g.

<i>Studiju virziens</i>	<i>Skaitis</i>	<i>Iestādes, kurās virziens akreditēts</i>
<i>Informācijas tehnoloģija, datortehnika, elektronika, telekomunikācijas, datorvadība un datorzinātne</i>	4	LU, VeA, JK, EKA
<i>Viesnīcu un restorānu serviss, tūrisma un atpūtas organizācija</i>	3	HOTEL SCHOOL, BSA, ViA
<i>Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība</i>	2	KVK, BAUK
<i>Veselības aprūpe</i>	2	RSU, LSPA
<i>Tiesību zinātne</i>	2	EKA, BVK
<i>Arhitektūra un būvniecība</i>	2	RTU, RCK
<i>Ekonomika</i>	1	BA
<i>Iekšējā drošība</i>	1	BAT
<i>Sociālā labklājība</i>	1	BSA
<i>Valodu un kultūras studijas, dzimtās valodas studijas un valodu programmas</i>	1	DU
<i>Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības</i>	1	LJK
<i>Ķīmija, ķīmijas tehnoloģija un biotehnoloģija</i>	1	OMTK
<i>Ģeogrāfija un zemes zinātnes</i>	1	LU
<i>Izglītība, pedagoģija un sports</i>	1	LiepU
<i>Transporta pakalpojumi</i>	1	RAI

Datu kopa

- Apskatīti ekspertu vērtējumi atzinuma* sadaļā par studiju programmu novērtējumiem:
 - 11. punkts Vai ir iespēja atzīt iepriekš iegūto neformālo izglītību un profesionālo pieredzi un tā tiek izmantota?*
- Divās augstskolās eksperti kopīgajā atzinumā vērtējumu šim kritērijam nesniedza.

	Augstskolu/koledžu skaits	Studiju programmu skaits ar novērtējumu
1. līmeņa studiju programmas	14	23
Bakalaura līmeņa studiju programmas	15	39
Maģistra līmeņa studiju programmas	12	37
Doktora līmeņa studiju programmas	4	6

* Šī atzinuma veidlapa bija spēkā līdz 2017. gada 1. novembrim, kad spēkā stājās jaunas AIC izstrādātas vadlīnijas

Piemēri no Augstskolu/ koledžu PNZ sniegtās informācijas [1]

«Augstskola noteiktā kārtībā izvērtē un atzīst citās akreditētās un valsts atzītās augstskolās apgūtos studiju kursus, iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegtos studiju rezultātus.»

«Fakultātē ir iespējams atzīt iepriekš iegūto neformālo izglītību un profesionālo pieredzi atbilstoši noteikumiem, kas izstrādāti vienoti visai augstskolai (elektroniskā saite). Tā, fakultātes Domē ir apstiprināta –Iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu novērtēšanas un atzīšanas komisija, kura izskata katru potenciālā pretendenta iesniegtos dokumentus un sniedz vērtējumu par iepriekš gūtās pieredzes atbilstību ģeogrāfijas, vides zinātnes vai ģeoloģijas studijām. Pagaidām šajā komisijā nav saņemts neviens iesniegums ar lūgumu izvērtēt iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atbilstību ģeoloģijas bakalaura studiju programmas prasībām.»

Piemēri no Augstskolu/ koledžu PNZ sniegtās informācijas [2]

«Studiju programma atbilst Latvijas normatīvo aktu prasībām: 10.01.2012. Ministru kabineta noteikumi Nr. 36 "Iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atzīšanas noteikumi.»

(jāņem vērā, ka šie noteikumi vairs nav spēkā)

«Laika posmā no 2013. gada 1. septembra līdz 2016. gada 30. jūnijam maģistra studiju programmā "Finanses" profesionālajā pieredzē sasniegtie studiju rezultāti atzīti 8 studentiem. Laika posmā no 2013.gada 1.septembra līdz 2016.gada 30.jūnijam maģistra studiju programmā "Starptautiskās finanses un banku darbība" profesionālajā pieredzē sasniegtie studiju rezultāti atzīti 22 studentiem»

Piemēri no ekspertu atzinumiem [1]

«Koledža sniedz iespēju atzīt iepriekš iegūto neformālo izglītību un profesionālo pieredzi, taču nav bijis neviens tāds gadījums, kad šāda atzīšana ir tikusi pieprasīta, līdz ar to šī iespēja pagaidām nav izmantota.»

«Pastāv iespēja atzīt iepriekš iegūto neformālo izglītību un profesionālo pieredzi. Ja šī iespēja tiktu pienācīgi popularizēta, tas būtu vēl viens mehānisms, kādā padarīt studiju programmu pievilcīgāku, jo īpaši jauniešu ar praktisku pieredzi darbā ar datoru.»

«Būtu lietderīgi izstrādāt skaidrāku iepriekšējās izglītības atzīšanas īstenošanas kārtību attiecībā uz studējošo uzņemšanu pēcdiploma studiju programmās»

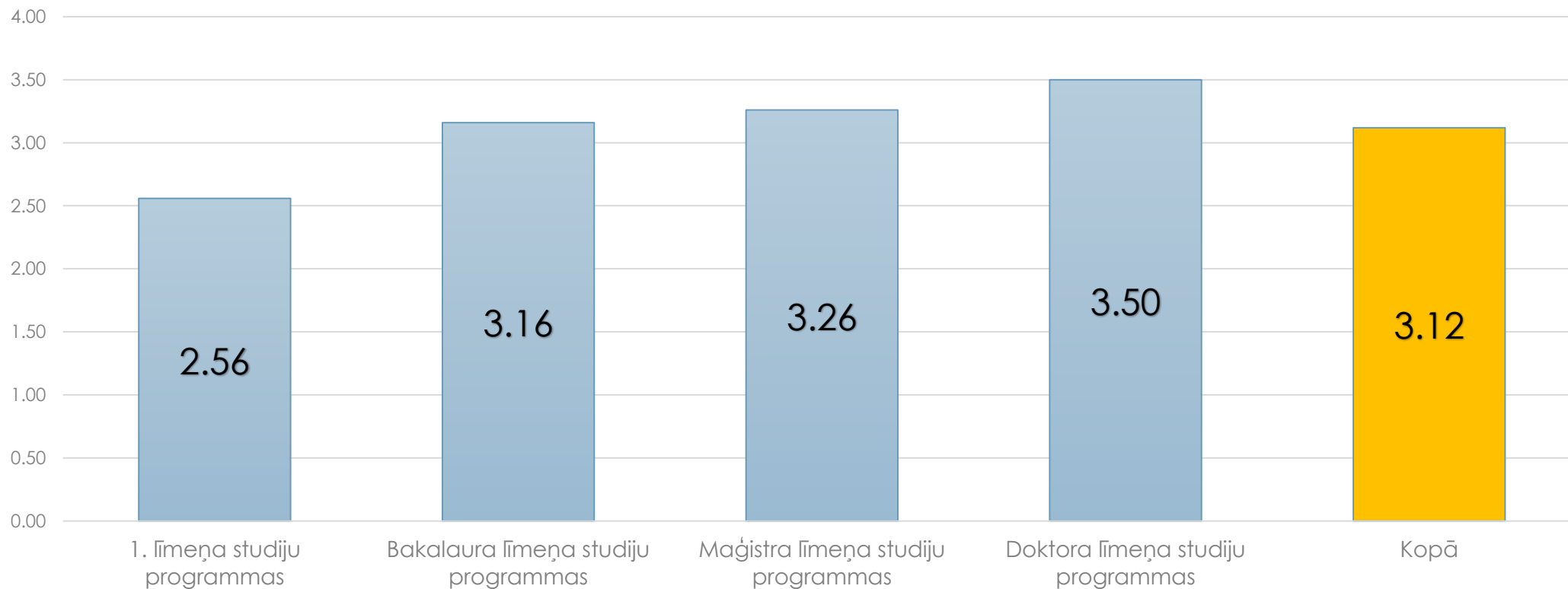
Piemēri no ekspertu atzinumiem [2]:

«Ir izstrādāta formāla struktūra neformālas izglītības novērtēšanai un atzīšanai studiju programmas ietvaros; saskaņā ar studiju virziena vadības norādīto, šī struktūra vēl nav izmantota praksē. Lai gan šī nav profesionālā studiju programma, un prakse nav obligāta, tomēr būtu ieteicams, lai administrācija un akadēmiskais personāls veicina un aktīvāk sekmē attiecīgas neformālās izglītības iegūšanas svarīgumu un pievienoto vērtību.»

«Tika atzīts, ka iepriekšējas neformālās izglītības vai profesionālās pieredzes atzīšana ir iespējama, bet tā tiek "reti izmantota". Ņemot vērā to, ka daudzi studenti ir nodarbināti nozarē, kas tieši saistīta ar studijām, to var uzskatīt par izniekotu iespēju. Tā, visdrīzāk, netiek popularizēta.»

Vidējie vērtējumi dažāda līmeņa studiju programmās

11. Vai ir iespēja atzīt iepriekš iegūto neformālo izglītību un profesionālo pieredzi, un tā tiek izmantota?

Kopsavilkums par ekspertu konstatējumiem

Pozitīvie konstatējumi

- Vairums gadījumu izveidoti skaidri noteikumi par neformālās izglītības un profesionālās pieredzes atzīšanu atzīšanu (izveidoti saskaņā ar saistošo normatīvo regulējumu);
- Izveidota skaidra kārtība un procedūras kas jāpiemēro neformālās izglītības vai profesionālās pieredzes gadījumos.;

Negatīvie konstatējumi

- **Neformālās izglītības vai profesionālās pieredzes atzīšanas gadījumu skaits ir minimāls vai nepastāv;**
- neformālās izglītības atzīšana nav īstenota saskaņā ar MK noteikumiem Nr.36 «par iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu atzīšanu»;
- Nav izstrādāta skaidra iepriekš iegūtās darba pieredzes atzīšana kārtība, lai varētu izlaist kursus (iegūt kredītpunktus), kuros studiju rezultāti jau ir sasniegti. Ir tikai iespēja atzīt iepriekš iegūtu pieredzi, lai studentam nav jāiziet prakse.
- Studējošie saskārušies ar situācijām, kurās augstskola/koledža nevēlas atzīt neformālās izglītības ceļā iegūtās priekšzināšanas IT vai lietišķajā angļu valodā.
- **Informācija par atzīšanas iespējām netiek pietiekami popularizēta un stāstīta studējošajiem vai iespējamajiem reflektantiem**

Ekspertu rekomendācijas

Īstenot iepriekšējās neformālās izglītības un profesionālās pieredzes atzīšanu

1. Lai līdzsvarotu noslodzi starp darbu un studiju pienākumiem, nodarbinātie studenti **jāinformē** par iepriekšējās neformālās izglītības un profesionālās pieredzes atzīšanu;
2. Iespējams ieviest pasākumus, lai iepriekš iegūta neformālā izglītība tiktu **atzīta pieteikšanās** studiju programmām **procesa ietvaros**;
3. Ir jāizstrādā un jāievieš detalizēta kārtībā, kādā tiek atzīta studējošo iepriekš iegūtā neformālā izglītība un profesionālā pieredze, kas ļautu nokārtot studiju kursus.

Turpmāk jāņem vērā: MK noteikumu maiņa

Spēkā līdz 17.08.2018.

2012. gada 13.
janvāra MK noteikumi
Nr. 36

«Iepriekšējā izglītībā
vai profesionālajā
pieredzē sasniegtu
studiju rezultātu
atzīšanas noteikumi»

Stājās spēkā 17.08.2018

2018. gada 14. augusta
MK noteikumi Nr.505

«Ārpus formālās
izglītības apgūto vai
profesionālajā pieredzē
iegūto kompetenču un
iepriekšējā izglītībā
sasniegtu studiju
rezultātu atzīšanas
noteikumi»

Atspoguļojums PNZ un ekspertu atzinumā saskaņā ar AIC vadlīnijām

Pašnovērtējuma ziņojums

K2: **Studiju virziena vadība**

(4) Studiju perioda, profesionālās pieredzes, iepriekš iegūtās formālās un neformālās izglītības atzīšanas procedūras studiju virziena ietvaros novērtējums.

Ekspertu grupas kopīgais atzinums

K2: **Studiju virziena vadība**

Novērtējot kritēriju, lūdzam analizēt šādus aspektus:

Studiju perioda, profesionālās pieredzes, iepriekš iegūtās formālās un neformālās izglītības atzīšanas procedūras studiju virziena ietvaros (vai sistēmas/ procedūras ir izveidotas, pieejamas, īstenotas un efektīvas);

* Šīs pašnovērtējuma ziņojuma vadlīnijas un atzinuma vadlīnijas ir spēkā no 2017. gada 1. novembra

Studiju virziena pašnovērtējuma ziņojumā iekļaujamā informācija

Pašnovērtējuma ziņojuma K2. 4. punktā jāiekļauj:

Studiju perioda, profesionālās pieredzes, iepriekš iegūtās formālās un neformālās izglītības atzīšanas procedūras:

- raksturojums;
- novērtējums;
- sniedzot konkrētus procedūru piemērošanas piemērus.

Jāņem vērā:

ESG 1.4. Studentu imatrikulācija, studiju gaita, kvalifikāciju atzīšana un sertifikācija :

Taisnīga augstākās izglītības kvalifikāciju, studiju periodu un iepriekš iegūtās izglītības atzīšana, ieskaitot neformālās un ikdienas mācīšanās atzīšanu, ir būtiskas sastāvdaļas, lai nodrošinātu studenta studiju gaitas virzību, veicinot mobilitāti.

**vēlams pievienot dokumentu vai elektronisko saiti uz augstskolas/ koledžas noteikumiem vai kārtību atzīšanas procedūrām*

Ieteikumi augstskolām/ koledžām neformālās izglītības un profesionālās pieredzes posmos

- Pārskatīt augstskolu/ koledžu iekšējo noteikumu atbilstību 2018. gada 14. augusta MK noteikumiem Nr.505
- Informāciju par atzīšanas iespējām padarīt plašāk pieejamu šobrīd studējošajiem un citām studiju programmu mērķauditorijām
- Studiju programmu uzņemšanas noteikumos norādīt iespēju pie imatrikulācijas iesniegt pierādījumus arī profesionālajai pieredzei
- Veidojot pašnovērtējuma ziņojumu īsi aprakstīt atzīšanas kārtību, norādot konkrētus atzīšanas piemērus (t.sk. statistikas datus) un to analīzi, norādot iespējamus pilnveides pasākumus
- Ja augstskolai/ koledžai nav bijuši atzīšanas gadījumi, vēlams iekļaut analīzi par to, kāpēc studējošie šādu iespēju neizmanto

Paldies!

aika@aic.lv

jolanta.silka@aic.lv